

30.5.2024

HYD/644/00.01.02.01/2024

Vastaanottaja

Hyvinkään Kaupunki, hankintapalvelut
hankintapalvelut@hyvinkaa.fi

Viite

Lausuntopyyntönnö 14.5.2024
HYD/644/00.01.02.01/2024

Hyvinkään Yrittäjät ry:n ja Riihimäen–Hyvinkään kauppakamarin yhteislausunto Hyvinkään kaupungin hankintaohjelmaan

On hienoa, että Hyvinkään kaupungin hankintaohjelmassa on mainittu panostukset markkinavuoropuheluun. Toivomme, että yritysten substanssiosaamista hyödynnetään näissä vuoropuheluissa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja että tilaisuudet eivät ole pelkkiä markkina- tai hankintainfoja, vaan aitoa yhteistyötä edistävää vuoropuhelua. Hyvä ja reilu kilpailutus hyödyttää kaikkia paikallisia yrityksiä ja edistää tervettä kilpailua.

Myös digitalisaation kehittäminen ja kaupungin henkilöstön hankintaosaamisen kehittäminen kouluttautumalla ovat erittäin positiivisia kehityssuuntia.

Alueellinen markkinavuoropuhelu ja yhteishankintayksiköt

Alueellinen markkinakartoitus ja valmistelutyö on tehtävä huolellisesti. Oman alueen markkinan tunteminen on tärkeää ja vaikuttaa siihen, kuinka yritykset ovat halukkaita jatkossa osallistumaan kilpailutuksiin ja minkälaisia investointeja yritykset alueellisesti tekevät.

Suosittellemme kaupunkia käymään vuoropuhelua ja tekemään tiivistäkin yhteistyötä paikallisten-yritysten kanssa laatiessaan pienhankintaohjettaan hankintojen yhteydessä.

Yhteishankintojen osalta on tärkeää huomioida, että tietyissä hankinnoissa ne voivat olla perusteltuja, mutta niiden ei tule olla automaattinen valinta tai keino helpottaa kilpailuttajan työtä. Hyvinkään kaupungin kumppanuus suurten yhteishankintayksiköiden kanssa voi olla merkittävä riski paikallisille yrityksille. Liian suuret hankintakokonaisuudet ja markkinatuntemuksen puute voi johtaa kilpailutusprosesseihin, mitkä sulkevat pois paikalliset pienyritykset kilpailutuksista. Emme suosittele hankintojen strategisen johtamisen ulkoistamista yksittäiselle yhteishankintayksikölle.

Hankinnat on merkittävä osa kunnan kokonaistaloudessa, pyydämme harkitsemaan tulisiko hankintatoimen lisäresursoinnista säästöjä.

Vaadimme, että Hyvinkään kaupungin tulee ehdottomasti itse hoitaa pienhankinnat ja kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat, sekä mahdollisuuksien mukaan myös EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat. EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa korostuu vuoropuhelun merkitys, sekä hankintojen osiin jakaminen lain edellyttämällä tavalla.

Hankintayksikkö voi asettaa vaatimuksia, joilla varmistetaan, että tarjoajilla on hankintasopimuksen toteuttamiseen tarvittavat taloudelliset ja rahoitusta koskevat voimavarat. Vaatimusten tulee liittyä

30.5.2024

HYD/644/00.01.02.01/2024

ehdokkaan tai tarjoajan mahdollisuuksiin toteuttaa hankinta ja niiden pitää olla avoimia, syrjimättömiä ja suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Hankintalaissa ei ole määritelty hankintakumppanille liikevaihtovaatimuksen vähimmäisrajoja.

Pienhankinnat

Lausunnonantajina toivomme, että pienhankintaprosessien ja -ohjeiden laatimiseen otetaan mukaan alueelliset paikallista elinkeinopolitiikkaa tuntevat organisaatiot ja paikalliset yritykset.

Korostamme erityisesti seuraavia kahta asiaa:

1. SELKEÄ JA SAMA PROSESSI KAIKISSA KAUPUNGIN HANKINTOJA TEKEVISSÄ YKSIÖISSÄ.
Usein pienhankinnat, kuten alle 30 000 euron tavara- ja palveluhankinnat, voidaan viranhaltijan toimesta ostaa ilman hankinnasta ilmoittamista julkisesti. On tärkeää määritellä ja viestiä selkeästi kaupungin prosessi pienhankinnoista, että yrittäjät osaavat ennakoida ja markkinoida itseään. Prosessissa on tärkeää myös kuvata, miten alle kynnysarvon alittavissa hankinnoissa hankinnat toteutetaan hankinnan arvon mukaan.
2. ENNAKOIVA, SELKEÄ JA PROSESSIN MUKAINEN VIESTINTÄ HANKINNOISTA.
Viestinnän osalta on tärkeää ilmoittaa pienhankinnoista mahdollisimman paljon ennakkoon (esim. hankintakalenteri) ja käyttää viestimiseen pienhankintaohjeen prosessissa määriteltyä viestintäkanavaa/-kanavia, oli sovittu kanava sitten esim. tietty kaupungin sosiaalisen median alusta, kaupungin nettisivut tai sähköiset ilmoitusjärjestelmät.

Vastuullisuuskriteerit

Hankintojen vastuullisuuskriteerit ovat tärkeitä, mutta pelkästään kriteerien lisääminen entisestään ei tule olla itseisarvo. Kriteerien lisääminen voi vähentää tarjousten määrää, ellei markkinavuoropuhelua ole tehty. Tämän vuoksi vain olennaisimmat ja tarkasti muotoillut kriteerit on syytä sisällyttää hankintailmoituksiin ja tarjouspyyntöihin. Kriteeristön lisäksi on myös tärkeää pohtia, mitä ja miksi mitataan hankinnoissa. Mittaristo tulee määritellä siten, että se mittaa nimenomaan hankinnan onnistumista ja ohjaa niiden edelleen kehittymistä.

Hankintalaki 3 §

Julkisissa hankinnoissa noudatettavat periaatteet

Hankintayksikön on kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Hankintoja tehtäessä pyydämme huomioimaan paikalliset ja alueelliset yritysvaikutukset, mukaan lukien kokonaistaloudelliset vaikutukset. Lisäksi, että toimittajille kohdennetut vaatimukset olisivat hankintalain mukaisesti kohtuulliset ja suhteessa hankintojen hintaan. Erityisesti toivomme kiinnitettävän huomiota tähän silloin, kun sopimusaika on pitkä ja koostuu pienistä kokonaisuuksista.

30.5.2024

HYD/644/00.01.02.01/2024

Suosittellemme

Olemme iloisia saadessamme lausua uuteen hankintaohjelmaan liittyen. Pyydämme Hyvinkään kaupunkia ottamaan edellä esitetyt näkökohdat huomioon hankintaprosesseissaan edistääkseen reilua ja tasapuolista kilpailua sekä tukeakseen paikallista elinvoimaa. Yrityskoosta riippumatta alueemme yrityksillä pitää olla yhtäläiset mahdollisuudet vastata hankintailmoituksiin, niin ettei tarpeettomilla ja epätasa-arvoisilla kriteeristöillä suljeta laadukkaita ja potentiaalisia tarjoajia pois. Ja seurauksena vähennetään tarpeettomasti yritysten osallistumista hankintoihin.

Kehittämällä hankintojen valmistelua, toteutusta ja sopimusaikaista toimintaa, voidaan sekä saavuttaa taloudellisia säästöjä että luoda toiminnallisia parannuksia. On tärkeää, että Hyvinkään kaupunki tarkastelee aktiivisesti uusia ratkaisuja ja keskustelee toimijoiden kanssa hankinnan kustannus- ja laaturakenteesta ennen kilpailutusta.

Lisäksi esitämme, että järjestetään tilaisuuksia, joissa on kaupungin hankintoja tekevät virkahenkilöt käyvät markkinavuoropuhelua alueellisten toimijoiden kanssa erillisistä toimialakohtaisissa tapaamisissa, kohdennettuihin hankintoihin. Hyvinkään Yrittäjät ja Riihimäen-Hyvinkään kauppakamari ovat valmiita osallistumaan järjestelyihin.

Ehdotamme, että syksyllä järjestetään hankintailta, johon kutsutaan paikallista elinkeinopolitiikkaa tuntevia organisaatiota ja paikallisia yrityksiä.

Hyvinkäällä 30.5.2024

Tarja Koski-Sipilä

Hyvinkään Yrittäjät

Marja Heinimäki

Riihimäen-Hyvinkään kauppakamari